

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 47

24. studenoga 2016.

cijena 200 Ft

„Vu tem koli se Pomurje pleše”

Foto: Kristina Goher

3. – 5. stranica

Spomendan u Baji

6. stranica

Bez granica

10. stranica

Dan lepnya

11. stranica

Komentar

Upoznati prošlost da bismo gradili sadašnjost i budućnost

Često ponavljamo: narod bez prošlosti nema ni budućnosti. Točnije, bez poznavanja svoje prošlosti! No poznajemo li mi svoju prošlost, poznajemo li je dovoljno, u onoliko mjeri koliko bismo mogli, koliko bismo trebali?!

Mislim da nije upitno kako na tome polju imamo još podosta posla. Naime, da bismo poznavali svoju prošlost, nije dovoljno samo pozivati se na nju, nego je moramo upoznati, a za to su potrebna sustavna istraživanja na svim poljima našega društvenog, kulturnog i inog života. Čuli smo to i nedavno na svečanom skupu organiziranom u Baji povodom obilježavanja 330. obljetnice doseobe bunjevačkih, šokačkih i raskih Hrvata.

Pri tome su nedvojbeno važna prisjećanja, obilježavanja raznih obljetnica, važnih događaja i istaknutih osoba, ali za oblikovanje kolektivnog pamćenja potrebne su nam činjenice, nužni su nam zaključci istraživanja o sudbonosnim događajima i osobama naše prošlosti, da bi nam oni poslužili primjerom za sadašnjost i vodiljom za budućnost. Konačno, i objavljivanje istraživanja u znanstvenim studijama, knjigama i drugim izdanjima.

Zato bismo ponajprije trebali sveobuhvatnu koncepciju sustavnih istraživanja, dakako i odgovarajućih sredstava, kojih zacijelo ima, samo se treba koristiti svim raspoloživim mogućnostima, ali još više i ljudskih resursa. Jer potreba za kadrovima ne može se riješiti preko noći, ona se mora sustavno i smišljeno izgrađivati i unapređivati.

Ne želim reći da nije bilo i da nema istraživanja naše prošlosti, ali ono je samo djelomično i nesustavno. Mi trebamo pokrenuti projekte sustavnog istraživanja, sustavnog obrazovanja potrebnih kadrova.

Postojeća, rekao bih desetljećima uvriježena prepoznatljivost po bogatstvu folklora, plesova, pjesama i narodnih nošnji, nije dovoljna, ona se mora proširiti na sva područja našega života. Kako na daleku tako i na nedavnu prošlost, kako na etnografsku, jezičnu, kulturnu baštinu tako i na društvene, sociološka motrišta našega života. Mi trebamo znanstvena istraživanja koja moraju rezultirati objavljivanjem studija, knjiga i drugih izdanja. Ugrađivanjem spoznaja u naše odgojno-obrazovne i kulturne ustanove, a preko njih i u svijest cjelokupne zajednice. Još uvijek nam nedostaju monografije naših naselja o povijesti, kulturi, društvenom životu podetničkih hrvatskih skupina. Dakako, trebamo i cjelovitu monografiju Hrvata u Mađarskoj.

Nitko to neće uraditi umjesto nas, osim nas samih. Stoga nema vremena za okolišanje, vrijeme je za djelovanje, za poduzimanje prvih koraka i stvaranja preduvjeta za sustavno istraživanje naše prošlosti!

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Iz godine u godinu uredništvo Hrvatskoga glasnika priprema poseban broj Hrvatskoga glasnika u povodu državnoga Dana Hrvata. I tako od 2009. godine. Neke od spomenutih brojeva ostvarujemo, tako smo ostvarili i ovogodišnji, uz potporu Hrvatske samouprave Zalske županije koja je na prvu našu riječ partner u ovoj hrvatskoj pisanoj priči. Nije to uvijek tako. Naš je cilj posebnim brojem, koji dobivaju svi sudionici državnoga Hrvatskog dana, povećati vidljivost tjednika Hrvata u Mađarskoj, ali i tematski obraditi i posvetiti veću pozornost regiji u kojoj se on održava. I vi, dragi čitatelji, možete

daćama svjesno bore za očuvanje materinskoga jezika. Možda im upravo u tome može pomoći i tjednik Hrvata u Mađarskoj, svojim pismom. Stoga pozivam sve njih i sve Hrvate u našoj zemlji na pretplatu tjednika Hrvata u

Mađarskoj. Na pomoć pri njegovu „opstanku“ u svijetu gdje se gube vrijednosti, koje se temelje na značenju govora i pisma na materinskom jeziku u očuvanju nacionalne samosvojnosti. „Vu tem koli se Pomurje pleše“, naslov je bio kulturnog programa ovogodišnjeg Dana Hrvata. Prekrasna mladež na pozornici. I oni malo stariji pa i najstariji. Mnogo, mnogo mladih ljudi. Od Serdahela i Kaniže do Sumartona, Mlinaraca, Kerestura, Fičehaza, Pustare, uče-

Bilo je lijepo! Naše je uredništvo obradovalo dobiveno priznanje. Naime, Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio je nagradu Hrvatskome glasniku prigodom 25. godišnjice osnutka i za osobit doprinos razvoju hrvatskoga tiska u Mađarskoj.

posjetom našoj web-stranici www.glasnik.hu upoznati sadržaj, posebnoga „53.“ broja Hrvatskoga glasnika u 2016. godini izdanog prigodom državnog Dana Hrvata. Kaniža, 19. studenoga 2016. godine. Bilo je godina kada je poseban broj izašao na šesnaest, osam i dvanaest stranica. Ovogodišnji je na dvanaest stranica, a pripremila ga je i ispisala Bernadeta Blažetin. U kraju smo „veselih ljudi, ljudi poštene čudi“. U Pomurju.

Ljudi koji se unatoč svim ne-

nici osnovnih i srednjih škola, polaznici vrtića, zborovi, kazalištari, recitatori, orkestri, žene i muševci...

Bilo je lijepo! Naše je uredništvo obradovalo dobiveno priznanje. Naime, Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio je nagradu Hrvatskome glasniku prigodom 25. godišnjice osnutka i za osobit doprinos razvoju hrvatskoga tiska u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

MEDIJSKI CENTAR Croatia

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
 Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
 Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

„Vu tem koli se Pomurje pleše“

Dan Hrvata u Kaniži

Sedamnaesti Dan Hrvata u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović i predsjednika Mađarske Jánoša Ádera, održan je 19. studenoga u pomurskoj regiji, u Kaniži. Od 2000. godine, otkako se priređuje najveći „blagdan“ Hrvata u Mađarskoj, pomurski su Hrvati treći put bili u ulozi domaćina, što im je bila prilika da učvršćuju vezu s cjelokupnom hrvatskom zajednicom unutar države, a i izvan nje, da se malo i sami promiču i da se ponose onim što su uspjeli sačuvati tijekom stoljeća te ukazuju na to u kojem smjeru žele nastaviti. Dan Hrvata iz godine u godinu priređuje se sličnim scenarijem, ali ono što mu daje osobujnost jest uvijek regija u kojoj se upravo održava. Program dana i ove je godine započeo svetom misom na hrvatskom jeziku u crkvi Srca Isusova koju je predvodio mons. Josip Mrzljak, zatim se nastavio u Kulturnome centru Sándora Hevesija s otvorenjem izložbe „Obitelj Zrinski i Hrvati kre Mure“, Kulturnim programom „Vu tem koli se Pomurje pleše“ uz svečane govore i dodjele odličja. Za ovu prigodu uredništvo Medijskoga centra Croatica objavilo je posebno izdanje Hrvatskoga glasnika.

Misno slavlje predvodio je mons. Josip Mrzljak.

Misno slavlje u crkvi Srca Isusova

Za pomurske Hrvate misa na hrvatskom jeziku nešto je posebno, naime u toj regiji ni u jednom naselju nema redovitih misnih slavlja na našem jeziku već gotovo jedno stoljeće. Misno slavlje uz koncelebriranje svećenika Hrvata iz Mađarske i međimurskih svećenika predvodio je varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. Njega pomurski vjernici već dobro poznaju, naime više puta boravio je u regiji predvodeći im hrvatska hodočašća i misna slavlja, na kojima je uvijek bio nazočan i pokojni mons. Blaž Horvat. U ime Hrvata iz Mađarske biskupa je pozdravio Štefan Dumović, dekan iz Hrvatskoga Židana. Biskup Josip Mrzljak obratio se svim vjernicima i naglasio da je najvažnije biti zajedno na svetoj misi koju razumijemo ne samo riječima nego i srcem i u duši, kod oltara se prisjećati vjere pradjedova, vjere koju su nosili širom svijeta. U nedjelju se završava jubilejska godina milosrđa koju je papa

Franjo podario da bi svi vjernici učvrstili svoju vjeru, da bi osjećali kako je Bog blizak. Kada sebe ispitujemo koliko smo zapravo mi kršćani, koliko smo ponosni na svoju tradiciju, a Hrvati dakako imaju razloga biti ponosni s gotovo 14 stoljeća prisutnosti katoličke vjere, ne smijemo zaboraviti da na te dobre temelje treba graditi, dalje širiti, a u tome može pomoći Isusova majka, zagovornica, koju Hrvati vrlo štiju. Misno su slavlje uveličali pjeva-

Kepala

njem preloški Crkveni zbor pod vodstvom Jasminke Pervan i članovi hrvatskih pomorskih zborova.

Izložba „Obitelj Zrinski i Hrvati kre Mure“

Godina 2016. u povodu 450. obljetnice Sigetske bitke i u Mađarskoj i Hrvatskoj proglašena je Spomen-godinom „Nikole Zrinskog Sigetskog“. Izložbom „Obitelj Zrinski i Hrvati kre Mure“ pomurski su Hrvati željeli pridonijeti toj Spomen-godini predstavljajući isječak zajedničke mađarsko-hrvatske prošlosti iz doba Zrinskih. Zrinski su imali posjede i na lijevoj obali rijeke Mure, neki od članova obitelji bili su žu-

pani Zalske županije, a jedna od njegovih važnih utvrda nalazila se nedaleko od Kerešture, također je postojala džepna utvrda kod Mlinaraca. Izložba, koju je osmislila Anica Kovač, ravnateljica Osnovne škole „Nikola Zrinski“, uza stručnu pomoć drugih sudionika, predstavlja život i djelo članova obitelji Zrinskih, povijest utvrde Novoga Zrina, postignuća iskapanja na području, spomen-mjesta u Zalskoj županiji, ustanove i udruge koje su

nazvane po članovima obitelji, te objelodanjene knjige o životu i djelu velikana, make-tne utvrde Novoga Zrina prenesene s izložbe iz Belezne i druge zanimljivosti. Izložbu su otvorili gimnazijalci Martin Benceš i Patrik Talaber predstavljajući sadržaj izložbe, kratak program dali su Fani Budai pjevajući pjesmu „Grad se beli“ uz gitaru te Letinjski pjevački zbor.

Svečani program i dodjela odličja

Nakon otvaranja izložbe o nekadašnjim povijesnim hrvatsko-mađarskim vezama, „nit“ aktualnih dobrih prijateljskih veza na državnoj, regionalnoj i mjesnoj razini postavljena je i u kazališnu dvoranu. Na svečanosti uz čelnike dvaju krovnih tijela, HDS-ova predsjednika Ivana Gugana i Savezova predsjednika Jose Ostrogonca, priredbu su svojom nazočnošću uveličali hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, državni tajnik Péter Cseresnyés, župan

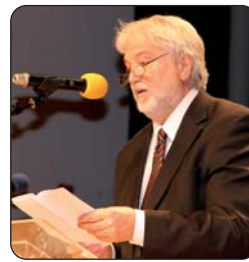
Međimurske županije Matija Posavec i Karlovačke županije Ivan Vučić, dožupan Koprivničko-križevačke županije Ivan Pal, predstojnik glavnog odjela za narodnosti pri Ministarstvu ljudskih potencijala Richard Tircsi, viša stručna savjetnica u

Ivan Guban, HDS-ov predsjednik

Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti

Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj

Službi za pravni položaj Hrvata u iseljeništvu Dubravka Severinski, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Ana Maria Piskulić (vršiteljica dužnosti), Marijan Varga, predsjednik Mješovitog odbora Međimurske županije s pomurskim Hrvatima, Đanino Kutnjak, dopredsjednik Saveza hrvatskih društava Slovenije. U ime grada domaćina prve pozdravne riječi uputio je Sándor Dénes, načelnik grada Kaniže naglašujući da su Mađari i Hrvati pokraj Mure uvijek živjeli u miru, očuvali svoj jezik i kulturu, vazda pronalazili zajedničke interese, i upravo to daje vrijednost i ljepotu te regije. Parlamentarni zastupnik Péter Csere-snyés također je naglasio prekogranične dobrosusjedske odnose kojima su dali maha i europski projekti, ubuduće razvoj području će omogućiti Program Mura, strategija gospodarskog razvoja koju je usvojila i Vlada Mađarske. Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti g. Gordan Grlić Radman prenio je pozdrave predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, te se prisjetio i 25 godina samostalnosti i suvremene Republike Hrvatske, u kojim je nastojanjima mađarska država uvijek bila uz Hrvatsku. Rekao je da su manjine uvijek most između svoje i njihove matične države, preko kojeg treba prelaziti, koji mora biti koristan, a ne smije biti zapušten. Ključ opstanka zajednice jesu njezini članovi, oni trebaju znati koja vrata moraju otvoriti jer dok su pojedinci, ujedno su i članovi te zajednice za koju i odgovaraju. Uza sve to stoji matična država koja je na raspolaganju hrvatskoj manjini, a koja se dokazala ovogodišnjim obilatim projektima suradnje dviju država.

Svečane govore i ocjenu 2016. godine dali su predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i predsjednik Skupštine Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, istaknuo je da obilježavanjem Dana Hrvata ujedno se slavi i obljetnica osnutka prve hrvatske krovne organizacije, tj. Saveza Hrvata u Mađarskoj. Godine 1994. hrvatska zajednica u

Mađarskoj shvatila je da razvoj demokracije nije samo pitanje političkih stranaka, izbornog zakona, nego i stvaranja snažnoga civilnog društva manjina. Savez tijekom tih godina, ruku pod ruku s drugim organizacijama, radio je na ostvarenju kulturne autonomije i na tom putu želi i nastaviti. HDS-ov predsjednik u kratkim je crtama govorio o uspjesima i planovima krovne organizacije. Hrvatska državna samouprava smatra svojim strateškim zadatkom izgradnju hrvatskoga školskog sustava u Mađarskoj, kao zalog budućnosti zajednice. Očuvati nastavu na hrvatskom jeziku prvenstveni je zadatak, naime u obiteljima sve manje se govori hrvatski, a ako se i nastava ukine, budućnost je neizvjesna. Sukladno toj strategiji, HDS je prije dvije godine odlučio utemeljiti hrvatsko školsko središte na sjeverozapadu Mađarske. Zasada je ostvarena prva faza tog projekta i pokrenut je dječji vrtić u Sambotelu. Za motivaciju učenja hrvatskoga jezika donekle služi i Odmaralište u Vlačićima, u tijeku su radovi na potpunoj unutarnjoj obnovi zgrade kako bi se gosti osjećali udobnije. Hrvatska državna samouprava tijekom godine ostvarila je svoje programe u suradnji s regionalnim organizacijama od Državnog hodočašća, Croatiade

do Biciklijade Cro-tour. Prvi put je održan Festival zabavne glazbe Microfon, koji će se nastaviti. Hrvatska državna samouprava u početku svog mandata odlučila je da će u svim regijama utemeljiti kulturne ustanove. Prošlo je nešto više od godinu dana kako ove ustanove djeluju u Podravini i Pomurju, a prema očekivanjima, u početku iduće godine doći će do otvorenja Kulturnog centra i u Baji. Tekuće godine obilježena je 70.

obljetnica hrvatskoga školstva u Mađarskoj, 25. obljetnica djelovanja najvažnijega glasila hrvatske zajednice u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika, koji već četvrt stoljeća obavještuje javnost o najvažnijim događajima iz života ovdašnjih Hrvata, 450. obljetnica Sigetske bitke. Gosp. Guban prisjetio se i vrhunskih intelektualaca, društvenih i političkih djelatnika, književnika, prof. Đure Frankovića i prof. Lajoša Škrapića koji su, nažalost, ove godine preminuli. Jedan od HDS-ovih važnijih ciljeva bilo je bolje predstavljanje zajednice u matičnoj domovini, na kojem je polju učinjen velik iskorak.

HDS-ova i Savezova odličja istaknutim osoba i zajednicama

Dan Hrvata uvijek je prigoda da se osobama ili zajednicama zahvali učinjeni trud i posao na različitim poljima uzdizanja hrvatske narodnosti u Mađarskoj. U ime Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj odličja su uručili predsjednici Ivan Guban i Joso Ostrogonac. Hrvatska državna samouprava za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga dru-

kepala

Dobitnici odličja

štveno-političkog života u Mađarskoj, dodijelila je postumno nagradu mons. Blažu Horvatu; za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja Mariji Bošnjak; za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture Matiji Mandić Goher; a nagrada za hrvatsku mladež uručena je garskomu Kulturno-umjetničkom društvu. Savez Hrvata u Mađarskoj za osobit doprinos na području kulturnog života Hrvata nagradio je Pjevački zbor Ružmarin, Orkestar Vizin i Kulturno-umjetničko društvo Podravina, odnosno Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj prigodom 25. godišnjice osnutka i za osobit doprinos razvoju hrvatskog tiska u Mađarskoj.

„Vu tem koli se Pomurje pleše“

Pomurska zajednica s velikim kajkavskim srcem očekivala je sve drage goste u svoju

Matija Goher, dobitnica odličja

regiju sa željom da se u njoj osjećaju dobro i da prikažu dio svojega bogatstva. Više od 170 sudionika nastupilo je u kulturnom programu, od polaznika dječjih vrtića, preko osnovnoškolaca, srednjoškolaca, studenata do odraslih i umirovljenika recitirajući, svirajući, pjevajući, glumeći, plešući u tom „pomurskom kolu“. Tužne pučke popijevke i danas postavljaju spomen teškom životu nekadašnjih Pomuraca, koje su se muke mogle preživjeti tek s „nohicom“ i u šali s dragim „pajdašima“. Vremena su se mijenjala, s njima se postupno gubi i znanje jezika „kajkavsko narječje već ne znamo, a književni hrvatski još ne znamo“, unučica s otvorenim ustima se divi prabaki kako pjeva kajkavske pučke popijevke. Danas su mladi našli sebe u drugoj hrvatskoj priči, drukčije nego prije pola stoljeća, u ljubavi prema hrvatskoj glazbi, tamburici, prema folkloru ili hrvatskoj zabavnoj glazbi, a katkad preko njih dobiju volju i za učenje jezika, jer mnogi roditelji već ne znaju jezik svojih predaka. „Vu tem koli se Pomurje nije plesalo“, ali u njoj je bilo iskreno srce „veselih ljudi, ljudi poštene čudi“.

Program su osmislili: dr. Erika Rac, Anica Kovač, Marija Vargović, Zorica Matola Prosenjak, Bernadeta Blažetin, Stjepan Prosenjak; uvježbali: Henrieta Novak, Žužana Fabić Tišler, Gordana Zvošec, Marija Vargović, Stjepan Prosenjak, Žolt Trojko, Tamburaški sastav Stoboš, za dekoraciju je zaslužna Jelica Doboš Gujaš. Sudjelovali su puhači letinjske Glazbene škole, članovi hrvatskih pomurskih zborova, tamburaši pomurskih škola, Tamburaški sastavi „Sumartonski lepi dečki“ i „Stoboš“ te polaznici hrvatskih dječjih vrtića. Solo su pjevali: Rozika Broz, Veronika Kapuvari, Adam Havaši; recitali: Dorica Novak, Bernadeta Turul, Blaž Bodiš i Zol-

tan Markač; trubu je svirao Balint Horvat, flautu Laura Prosenjak, glasovir Gabor Salai, klarinet Stjepan Turul. U koreografiji „Vu tem koli se Pomurje pleše“ nastupali su plesači osnovnih i srednjih škola iz Pomurja, a cijeli program u jedno „pomursko kolo“ povezala je dr. Erika Rac.

beta

Poštovani predsjedniče Saveza Hrvata u Mađarskoj

Još sam pod dojmom državnoga Dana Hrvata, održanog 19. studenoga u Kaniži, u organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Uistinu sam bila iznenađena i obradovana priznanjem (nagradom) koju je Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio Hrvatskome glasniku prigodom 25. godišnjice osnutka i za osobit doprinos razvoju hrvatskoga tiska u Mađarskoj. Radujemo se još jednom priznanju koje je našem radu upućeno sa strane Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Naime, upravo prijedlogom Saveza Hrvata u Mađarskoj, Hrvatski je glasnik nositelj priznanja Pro Cultura Minoritatum Hungariae, dobivenog 2011. godine, u godini kada je tjednik Hrvata u Mađarskoj nizom događanja obilježio 20. obljetnicu utemeljenja. Vaše priznanje u jubilarnoj godini, 25. obljetnica utemeljenja tjednika Hrvata u Mađarskoj, kojom je inicijativom glavne urednice Medijskog centra Croatica (glavne urednice Hrvatskoga glasnika i Radija Croatica), Skupština Hrvatske državne samouprave izglasovala prijedlog o utemeljenju Dana hrvatskoga novinstva u Mađarskoj, te ga utemeljila s nadnevkom od 2. svibnja (2. svibnja 1991. godine izašao je prvi broj Hrvatskoga glasnika) smatramo zrelim odlukama koje pokazuju duboku opredijeljenost za važnost kako i informiranje na materinskom jeziku tako i čuvanje pisma i govora Hrvata u Mađarskoj. U ime uredništva još jednom zahvaljujem Savezu Hrvata u Mađarskoj i njegovu članstvu, Vama osobno i članovima Predsjedništva Saveza na nagradi s nadom buduće plodne suradnje.

Branka Pavić Blažetin
glavna i odgovorna urednica
Medijskog centra Croatica

Obilježena 330. godišnjica

Spomendan doseobe bunjevačkih Hrvata

U organizaciji gradske Hrvatske samouprave, 12. studenog u Baji je u povodu obilježavanja 330. obljetnice organiziran Spomendan doseobe bunjevačkih Hrvata. Program je započeo misnim slavljem u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog koje su suslužili vlč. Marko Bubalo i vlč. Ilija Čuzdi.

Velečasni Marko Bubalo i Ilija Čuzdi

Svečanosti su pribivali generalna konzulica Republike Hrvatske u Peču Vesna Haluga, parlamentarni zastupnik bajskog okruga Róbert Zsigó, parlamentarni glasnogovornik Hrvata Mišo Hepp, HDS-ov predsjednik Ivan Gudan, predsjednik HNV-a u Srbiji Slaven Bačić, bajski dogradonačelnik Norbert Vedelek, te drugi.

Nakon mise upriličeno je svečano polaganje vijenaca u predvorju Gradske kuće kod spomen-ploče postavljene za 300. obljetnicu (1987.), a obnovljene prije 20 godina. Okupljenima su se

Predavači slijeva: Živko Mandić, dr. Mijo Karagić i Tomislav Žigmanov

Nazočne pozdravlja Joso Ostrogonac, do njega prvi izlagač Joso Šibalin

u ime Hrvatske samouprave grada Baje prigodnim riječima obratili predsjednica Angela Šokac Marković, a u ime grada dogradonačelnik Norbert Vedelek.

U nastavku su u Gradskoj vijećnici održani Razgovori na temu „Oj, Bunjevče, probudi se sada“. Izlaganja o doseobi i povijesti, migracijama, imenu, ali i aktualnom položaju, prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, te predstojećim zadaćama bunjevačkih i šokačkih Hrvata održali su Joso Šibalin (Santovo), Živko Mandić (Budimpešta), dr. Mijo Karagić (Unda) i Tomislav Žigmanov (Subotica).

Svečanost je završena u Gradskome kazalištu gdje je upriličen bogat cjelovečernji program zagrebačkoga Folklornog ansambla „Ivan Goran Kovačić“ s plesovima raznih hrvatskih krajeva, između ostalog i koreografijom bunjevačkih plesova, čime su, dakako, oduševili domaću publiku.

S. B.

KUD „Ivan Goran Kovačić“ iz Zagreba-bunjevačka koreografija

Dvodnevni boravak u belomanastirskoj zbratimljenoj školi

Između mohačke Osnovne škole „Széchenyi“ i belomanastirske Osnovne škole „Dr. Franjo Tuđman“ već odavno postoji partnerska veza. Ove godine, 24. – 25. listopada, mogli smo dva dana provesti u Belom Manastiru.

Prvi dan kada smo stigli u Osnovnu školu „Dr. Franjo Tuđman“, dočekali su nas ravnatelj škole Damir Mendler i kolegica Brigitta Jager. Nakon njihovih pozdravnih riječi išli smo na sate matematike, geografije, sat razrednika te tehnike. Djeca su bila jako oduševljena. Poslije ručka slijedio je izlet s našim ugostiteljima. Provozali smo se po lijepoj Baranji, posjetili smo Šokačku kuću u Gajiću, uspjeli se do spomenika u Batini. Umorno, ali veselo smo stigli do našega smještaja, u Mađarsku kuću u Belom Manastiru. Poslije večere imali smo plesnu i likovnu radionicu. Tko još nije bio jako umoran, mogao je plesati, a onaj tko se dovoljno umorio, mogao je crtati na temu „današnji doživljaji“.

Sutradan ujutro posjetio i pozdravio nas je gradonačelnik Ivan Doboš. Nakon doručka otišli smo u Etnološki centar, gdje smo se jako dobro zabavljali. Međuvremeno stigli su nam predstavnici grada Mohača Bodorné Kovács Erika, dogradonačelnica, Emese Hegedűs, referentica za kulturu, i ravnateljica naše škole Csollákné Takács Livia kako bi se pridružile našoj skupini. Iz Etnološkog centra otišli smo u Mađarsku kuću „Baranyai Julia“, a

zatim kupiti neke suvenire. Na koncu našega boravka posjetili smo PP. Kopački rit.

Djeca su stigla svojim domovima umorno, ali veselo i s mnogo doživljaja.

Marija Nemeth Barac

Trinaest kantora iz Pečuške biskupije i zborovođe u Đakovu

ĐAKOVO (IKA/TU) – Trinaest kantora iz Pečuške biskupije i zborovođe koji provode liturgije na hrvatskom jeziku, boravilo je 22. listopada u Đakovu. Predvođeni mons. Ladislavom Rontom, biskupskim vikarom za vjernike Hrvate u Pečuškoj biskupiji, u Nadbiskupskom domu u Đakovu posjetili su đakovačko-osječkog nadbiskupa Đuru Hranića. On je izrazio zadovoljstvo i zahvalu mons. Ronti koji je započeo novo područje suradnje među dvjema biskupijama. Naglasio je da dvije biskupije povezuje duga zajednička povijest koja traje više od tisuću godina, da su bile dio iste države, pa i iste crkvene pokrajine te da su današnja tri dekanata Đakovačko-osječke nadbiskupije nekada bila u sastavu Pečuške biskupije. Na kraju susreta nadbiskup je gostima iz Mađarske poklonio knjigu Miroslave Hadžihusejnović Valašek „Crkvene pučke popijevke baranjskih Šokaca“. Potom su zborovođe iz Mađarske na KBF-u u Đakovu sudjelovali na kratkom seminaru, gdje ih je voditelj Nadbiskupijske glazbene škole i Mješovitoga katedralnog zbora u Đakovu mo. Ivan Andrić upoznao s pjesmaricama koje su se u zadnjih 200 godina rabile u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji, a osobito s Vincem i Napivima fra Marijana Jaića, dvjema glazbenim zbirkama koje su imale iznimnu važnost na području crkvene glazbe na području Nadbiskupije, ali i među Hrvatima u Mađarskoj (i iz kojih su naknadno nastajale njihove pjesmarice koje su kod njih još i danas u upotrebi). Premda su župne zajednice u kojima gosti djeluju kao kantori i kantore usredotočene na očuvanje njihova tradicionalnog pučkog crkvenog pjevanja, gosti su pokazali velik interes i za nove pjesme te im je mo. Andrić predstavio hrvatsku liturgijsku pjesmaricu Pjevajte Gospodu pjesmu novu (koju je svaki gost dobio na dar), te ih uputio na nekoliko njima novih pjesama i na mjesto tih pjesama u liturgiji. Ovo predstavljanje predavač je iskoristio da im općenito progovori o ulaznoj, prinosnoj i pričesnoj popijevci u liturgiji prema novim liturgijskim normama.

Pučka igra „Marica“

U pečuškom Hrvatskom kazalištu premijerno je izvedena predstava „Marica“. Kazališna je predstava nastala po tekstu Zoltana Gataija, prvi je to njegov dramski uradak, a u režiji Slavena Vidakovića. Predstava pučke igre „Marica“, kako stoji na plakatu, nastala je za potrebe Hrvatskoga kazališta, kaže njegov ravnatelj Slaven Vidaković. Izbor glazbe za predstavu načinio je Čaba Čanji, koreografiju Đuro Šarošac, scenografiju i kostimografiju potpisuje Péter Fenyő. Riječ je o predstavi u kojoj glumi nekoliko glumaca i skupina amatera koji se vole okušavati na kazališnim daskama, isto se odnosi na glazbu i koreografiju, te na jezičnu podlogu. Lijepo je vidjeti kako se uspjele zajedničkim snagama učiniti dopadljivu i pitku dramsku igru, koja će vjerojatno upravo zbog glazbe i plesa, u kojem sudjeluju svi, izazvati simpatije ostarjele hrvatske publike po našim hrvatskim selima.

Krčmarica Marica (Martina Stjepanović), udovica, udana bez ljubavi, traži i nalazi ljubav u Pavinu (Goran Smoljanović) zagrljaju, što odobrava svezajući seoski autoritet koji obožava špricere, starina Marko (Stipan Đurić). Pri kraju predstave saznajemo da je on nekada bio zaljubljen i u Maričinu mamu Agu (Eva Polgar), koja se protivi svemu novom, a najvažniji su joj lanci zemlje, pa tako i Maričinoj želji da njezina kći Anka (Natalia Ronai) nastavi školovanje. Anka bi se pri kraju mogla i udati za prvoga prosca

Franciku (Dejan Fajfer) koji dolazi sa svojim ocem Štefom (Rafael Arčon) u njihovo prenoćište, koga su očarale Ankine grudi koje su kao zrele jabuke koje je Anka jela razgovarajući i koketirajući s njim u seoskoj krčmi. A ni ocu Štefu nije mrska Marica sa svojim

Trenutak za pjesmu

Odlazak

U slutnji, u čeznji daljine, daljine;
u srcu, u dahu planine, planine.

Malena mjesta srca moga,
spomenak Brača, Imotskoga.

I bljesak slavna sestopera,
i miris (miris) kalopera.

Tamo, tamo da putujem,
tamo, tamo da tugujem;

da čujem one stare basne,
da mlijeko plave bajke sasnem;

da vise ne znam sebe sâma
ni dima bôla u maglama.

Tin Ujević

izazovnim oblinama koje dobivaju pravu dimenziju kada se nagne. Dva stranca u seoskoj krčmi govoreći jezikom sličnom šokačkohrvatskom, ali koji nije hrvatski među stalnim gostima, narušavaju red stvari. Starina Marko vuče konce (ili ih pokušava vući) dramske igre koja se završava prosidbom svih i svakoga. Jedino Marka ne prosi nitko, doduše njegova baba je kod kuće, što u zadnjoj sceni dokazuje i velika modrica oko Markova oka. Pavo, nakon silnog uvježbavanja, čemu smo svjedoci tijekom predstave, prosi Maricu, ona pristaje, Francika uzalud prosi Anku, ona je još mlada i zaljubljena u Mirka (Krištof Petrinović) s kojim vježba matematiku i poljupce, te se nastavlja s njim vidati uz majčino odobravanje, a o ženidbi može biti riječi tek onda kada obadvoje završe škole. Francika ostaje sam, a njegovu kitu nenadano preuzima njegov otac Štef koji, premda žudi za Maricom, odbijen je, utjehu nalazi u prosidbi majke Age koja, sva sretna, odlazi s njim u postelju. I nakon svega starina Marko kaže: Svijet ostaje na mladima, i onda ako Aga plače jer se mladi ne mole i ne idu u crkvu te nose kratke haljine. Orkestar (Tomica Bošnjak, Mirko Bošnjak, Marko Šafer) i seoske djevojke (Erzsébet Mudri, Andrea Greksa, Mirjana Šarošac, uza seoskog momka (Akoš Kolar) stalno su veseli, plešu, ulaze i izlaze iz krčme u kojoj su svaki dan, pjevaju i sviraju, a često se povede kolo, kolo se pleše ...rado u njega ulaze svi pa i Francika i Štef, koji ne znaju prave korake. A kolo se vije i vije, uz buran pljesak publike. Možda bi se u ovome posljednjem mogao i tražiti ironijski odmak koji se ne nazire previše u predstavi iako ju je možda upravo on mogao izdići... i na taj način učiniti iskorak... prema temi Danse Macabreu, a ne ostati u kolu iz vremena drame Ivana Petreša i Antuna Karagića...

Autor teksta Zoltan Gatai predst preporučuje riječima: Kako sačuvati integritet? Kako ostati vjeran samome sebi u promjenljivoj sredini? Pitanja su koja nas mogu okupirati i danas. Glavni lik, Marica, i sam prolazi kroz izazove u kojima pokušava donijeti ispravne odluke za svoju kćer i sebe. Uspijeva li u tome, je li zadovoljna svojim postupcima – mislim da je odgovor u svima nama ako iskreno pristupimo humoristično prikazanim prizorima.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Hrvatsko kazalište web stranica

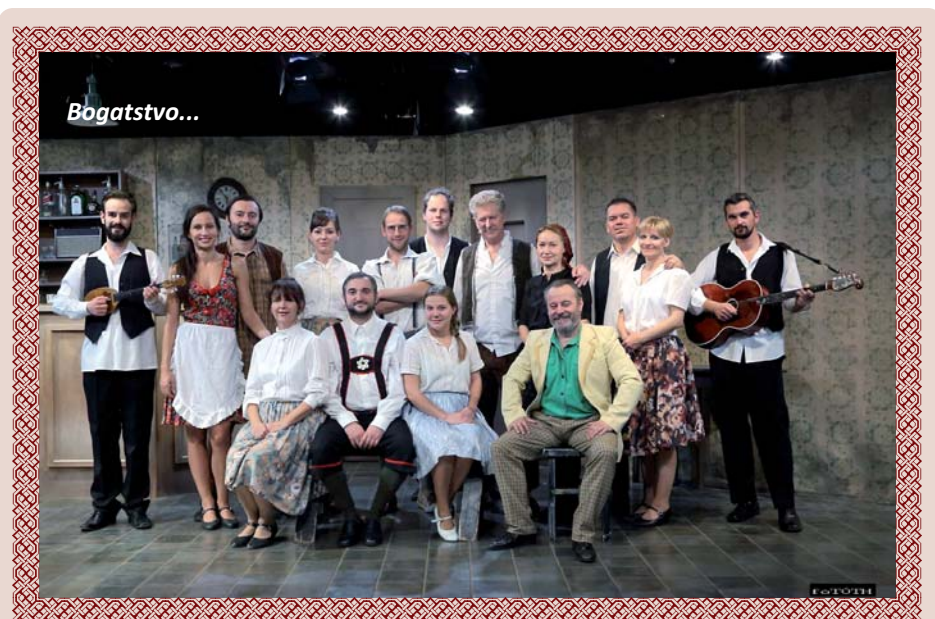
Pučka igra „Marica“
 Premijera u Pečuhu 4. studenoga 2016.,
 pečusko Hrvatsko kazalište,
 sezona 2016./2017. premijera
 u pečuskom Narodnom kazalištu,
 Dvorana „Sándor N. Szabó“
 Redatelj: **Slaven Vidaković**

Igraju:
 Čika Marko: **Stipan Đurić**
 Marica: **Martina Stjepanović**
 Aga: **Eva Kolarić**
 Anka: **Marija Ronai**
 Pavo: **Goran Smoljanović**
 Štef: **Rafael Arčan**
 Francika: **Dejan Fajfer**
 Mirko: **Krištof Petrinović**
 Seoske djevojke: **Erzsébet Mudri,**
Andrea Greksa, Mirjana Šarošac
 Seoski momak: **Akoš Kolar**

Orkestar: Tomica Taradija,
Mirko Bošnjak, Marko Šafer

Lektor: dr. Ivica Đurok
Izbor glazbe: Čaba Čanji
Kostimograf: Zoltan Šarošac
Scenograf i kostimograf: Péter Fenyő
Asistent redatelja: Gyula Béri

Majstor tona: Tamás Laurer
Majstor svjetla: Béla Ilkóczy
Garderobijerka: Katka Bunjevac
Rekviziter: Jozo Kovačević

Glumačka ekipa pučke igre „Marica“

„Határtalanul – Bez granica“

Povijesna predavanja, uspostava veza i zajednički „Vremeplov“

Budimpeštanski HOŠIG uspješno se natjecao u operativnome programu „Határtalanul“ Ministarstva ljudskih resursa, što ima za cilj jačanje odnosa između Mađara unutar i izvan državnih granica. U sklopu toga organiziraju se razredni izleti po susjednim državama, po onim područjima gdje obitava mađarska manjina, kako bi na licu mjesta stekli nove spoznaje i dojmove o izvangraničnim Mađarima.

Kako donosi portal Ministarstva ljudskih resursa Mađarske, od 2010. godine gotovo sto tisuća školaraca sudjelovalo je u programu, za koji je 2016. godine bio namijenjen okvirni iznos od 1,9 milijarde forinta. Kako je to često u više navrata naglasila i HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan, ustanova kojoj je na čelu, jednim svojim poslanjem smatra izgradnju kulturološko-povijesnih mostova između Republike Hrvatske i Mađarske. U sklopu te misije uspostavljaju se veze s institucijama, odgojno-obrazovnim ustanovama u matičnoj nam domovini, ali koristeći se mogućnošću narečenoga natječaja, razmišljalo se o proširivanju obzora suradnje. Vođeni time, Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom uspješno su se natjecali na ovome natječaju te im je dodijeljena potpora od 918 tisuća forinta, za podmirivanje putnih troškova i noćenja. Odavna je bila želja hošigovaca uspostava veza s Prosvjetno-kulturnim centrom Mađara u Osijeku. Nit vodilja zapravo je bila ova nakana.

Ostvarenje sadržaja programa „Határtalanul“, u kojem sudjeluju članovi školske Literarne i plesne scene, započelo je u studenome posjetom zdanju „Magyarság Háza“ (Dom Mađara) u Budimpešti. Profesori povijesti škole Rita Grbavac i Žolt Ternak imali su predavanja o povijesti Mađara izvan državnih granica, prof. Ternak općenito o njihovoj povijesti, a prof. Grbavac o Mađarima u Hrvatskoj. Uz pokroviteljstvo veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Gordana Grlića Radmana i veleposlanika Mađarske u Zagrebu Józsefa Magyara Literarna i plesna scena Hrvatske škole, te nekoliko plesača budimpeštanske Izvorne plesne skupine od 10. do 13. studenoga gostovalo je u Osijeku. Oni su posjetili tamošnji Prosvjetno-kulturni centar Mađara, gdje su se upoznali s obrazovnim radom i ustavom ustanove te njezinim dostignućima. Dana 11. studenoga u Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića, dvije su škole zajednički izvodile povijesni igrokaz „Vremeplov“, u kojem su uloge, primjerice kralja Matije, junaka koji se borio protiv Turaka Petra Kružića, mađarskoga romanopisca Móra Jókaija ili mađarskoga generala Artúra Görgeyja, odigrali

polaznici osječke škole. Ali bili su oni uključeni i u pojedine plesne koreografije. Kako nam reče HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan, uspostavu veze s osječkom školom smatraju važnom i poradi kulturno-prosvjetne suradnje i zbog razmjene iskustava glede manjinskoga života u Hrvatskoj i Mađarskoj. Dana 12. studenoga uslijedilo je razgledanje znamenitosti grada Osijeka, posjet Lašlovu, Korođu i Vukovaru.

Također u sklopu programa „Határtalanul“, u školskoj je knjižnici povjesničar književnosti Csaba Kiss Gy. 16. studenoga izlagao na temu „Sudbinska pitanja Mađara – Hrvata i narodna sjećanja u Srednjoj Europi“. U sklopu tradicijskoga HOŠIG-ova Tjedna hrvatske kulture, 24. studenoga gosti su učenici i profesori osječke Prosvjetno-kulturnog centra Mađara, kada će i domaćoj publici zajednički prikazati povijesni igrokaz „Vremeplov“. U nastavku natječajnoga programa, kako bi i drugi polaznici Hrvatske škole upoznali projekt i njegove rezultate, bit će i tematskoga dana, u sklopu kojega će učenici sudionici predstaviti sve ono što su doznali i doživjeli.

Kristina Goher

Prisički dan lepnja i renovice

Lepanj i renovica specijalna su jila u Prisiki i u cijeloj okolici, još i prik granic. Tako Hrvatski Židan kot i Plajgor ima navadu pripremiti te specijalitete. Zato su i združene ljudske (zamislite, ne samo ženske snage) uz kuhaču i sukaču, 5. novembra, u subotu, na dvoru i u velikoj dvorani Muzeja sakralne umjetnosti u Prisiki, pak se je kuhalo, misilo, mišalo, prepeklo, čistilo, ribežalo, punilo na i pri stolu, kot i u loncu. Bilo je svega i svačega, a ne nazadnje i dobre volje na prvom gastronomskom spravišću kojega je organizirala Hrvatska samouprava Prisike uz pineznu potporu Hrvatske državne samouprave, na ideju Aniko Fucin, nove notaršice Hrvatskoga Židana i okolnih sel.

kepala

- Cilj nam je s ovim festivalom lepnja i renovice da spojimo ljude iz trih sel, Prisike, Hrvatskoga Židana i Plajgora da se spoznaju i dobro čutu u društvu. Sad sam ja postala nova pročelnica Ureda u Hrvatskom Židanu i čula sam krik našega hrvatstva da moramo nešto napraviti. Imamo mnogo idejov od male dice sve do starije, ov gastronomski dan je prvi korak u ovom projektu. Najprije smo mislili na pečenje lepnje, samo je predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, Pali Nickl, dodao još cuj renovicu da cijeli objed bude u kompletu - povida sa smiškom na licu Prisičanka Aniko Fucin, i tvrdi, da kljetu kanu još veći festival napraviti a da u organizaciji joj je dala čvrstu pomoćnu ruku, nova djelatnica Mu-

kepala

zeja, Mirjana Šteiner. Karolina Berzlanović se šeće okolo-naokolo, ona gustokrat kuha i u Austriji, a na jelovniku je pravoda i renovica, prez ke, kako se i kaže, u Prisiki jur zdavno nij nedilje. Od žemlje, govedskoga mesa, hrena, česna stoji ovo jilo, supa se precidi, prepečene žemlje je tribi zajati supom, hrin dodati pak papar, soli i gotovo je jilo. Je ki nutarvriže hren u žemlju, je ki

ekstra servira, komu kako, ali to je već gvišno da svaka kuharica ima svoju renovicu kot i lepnje. Nutri u toplom čvrsto djelaju grupe, vidimo ovde i muže pomoćnike, lepnje dostanu krajnji oblik pa idu u ladice. Malo putuju do Čeprega na pečenje, otud najzad, i otpodne jur oko 13 ure moru se rediti tanjuri i žlice. Sve

kepala

je ukusno, "povorke" čekaju na lepnje, neke su iz doma poslali za kušanje, tako zajedu i Singerovi lepnji do stola. Ki će slatko, ki će slano, i uz to guslaju i prisički i židanski tamburaši. Okupljene pozdravlja Mirjana Šteiner, i zahvaljuje se grupam u kojoj su od ranoga jutra marljivo djelali Prisičani Edita Kelemen, Monika Gergić, Balaž Orban, Karolina Berzlanović, Gyöngyi Huller, Jutka Blaž i Pali Nickl, u plajgorskoj ekipi Margita Meršić, Ildikó Kerekes-Méhes i

Attila Méhes ter sa strane Židancev Tilda Ipković, Heda Gregorić i Elizabeta Pickner. - Ja sam štimao da se kod nas renovica zgubila, ali sad, kad su ovo sve organizirali civili, vidim, koliko je živa renovica, a i lepanj. Ne da sam najgerig da ča će biti, nego sam 100% gvišan da sve će biti prve kvalitete, ča se ovde pripravi - veli prvi človik sela, načelnik Ivan Grüll. I već mali Židanci stoju u krugu začme se povidajka, obračaju se u tancu, a potom na nji se vidi najbolje, kako je nek vridan bio ov dan. Ja renovicu nisam kušala da imam uzroka i kljetu se vratiti na prisičko gostovanje!

Tiho

„Srce je najbolji spomenar, sačuva svašta što je potrebno za pamćenje...” (Károly Vadnai)

Svi zaposleni, jednako kao i djeca u lukoviškom vrtiću uzbuđeno smo čekali jedan dan u veljači 2015. godine, kada je g. Đuro Franković, naš „bačo Đuro“ znatiželjno posjetio našu ustanovu.

Nakon što smo mu pokazali sve prostorije vrtića, predstavili smo ga našoj djeci te ga posjeli u krug zajedno s nama. Tada nam je počeo pričati niz pripovjedaka, i pričao, i pričao, i pričao... Djeca su otvorenih usta slušala njegove zanimljive riječi, baš kao i mi odrasli, koji smo se za to vrijeme vratili u djetinjstvo.

Pripovijedao je o zmajevima, vilama, siromasima, bogatašima, čarobnim orasima... Djeca su mu postavljala pitanja o bajkama, a „bačo Đuro“ im je strpljivo, s puno ljubavi odgovarao. Bio je to dan maskenbala u vrtiću, pa je nakon svog pripovijedanja

prošetao s nama ulicama svog sela Lukovišća, a mi se radovali dok smo gledali kako mu oči blistaju. Kako sam ih voljela gledati! Iz njih je progovarala čista iskrenost, a njegov stalni osmijeh na licu govorio je da se među nama osjeća kao kod kuće, kako u Lukovišću, tako i u našem vrtiću. Nažalost, tog smo dana zadnji put mogli uživati u njegovu društvu...

Njegova nas je smrt sve potresla, a njegova plemenita gesta prema lukoviškom vrtiću i danas me dirne do suza. Jedna od zadnjih želja bila je da umjesto vijenaca, kojima se tradicionalno opraštamo od pokojnika, nazočni posljednjem ispraćaju daruju novčana sredstva za hrvatski lukoviški vrtić. Mnogi su se od vas, cijenjeni čitatelji, odazvali njegovu pozivu. Prikupljeno je 315 tisuća forinta, koje nam je gđa Katica Franković doznala na tekući račun 16. studenoga 2016. g. NAJLJEPŠA HVALA SVIMA!

I dok se radujemo ovome neočekivanom daru, još uvijek se pitamo, zašto je pomislio baš na nas... Njegovu poruku predala nam je njegova supruga. U njoj nas moli da ovaj novac uložimo u nešto trajno, što će nam koristiti i što će nas podsjećati na njega.

Potaknuti ovom gestom profesora Đure Frankovića, rođenog 9. veljače 1945., iduće godine u našem ćemo vrtiću upriličiti zahvalnu svečanost na dan njegova rođenja. Toga dana želimo predstaviti sve što je svojim radom ostavio iza sebe, i Hrvatima u Mađarskoj te svima koji su ga poznali i voljeli.

Dragi naš „bačo Đuro“! Dok Vaše pripovijetke sad slušaju anđeli na nebu, mi na zemlji čuvamo Vašu uspomenu i djela za našu djecu, kojima sa zahvalnošću predajemo Vaše blago!

Počivajte u miru!

Aliz Erdélyi

voditeljica hrvatskog vrtića u Lukovišću

Nastup KUD-a „Vedar osmijeh” u Šeljinu

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Šeljina, u petak, 18. studenog, u večernjim satima posjetitelji doma kulture mogli su uživati u nastupu zagrebačkoga KUD-a „Vedar osmijeh”. Plesači Društva očarali su publiku bogatim kulturnim programom i prekrasnim nošnjama.

Hrvatski su gosti nastupali u prepunome domu kulture u večernjim satima. Na početku večeri predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Robert Ronta pozdravio je gledatelje i zagrebačke goste. Zatim je predsjednica KUD-a Đurđa

Novaković u nekoliko riječi predstavila svoje plesače i orkestar. Na prvom okupljanju članovi Društva su još 2006. godine, na prijedlog Ervine Vadle, dogovaraju se da će uvježbavati koreografiju „Stari splitski plesovi”, koju su predstavili i u Šeljinu. Uglavnom su članovi treće životne dobi, osim orkestra koji su članovi glazbene škole, i nude stalnu glazbenu pratnju Društvu. KUD-ova je predsjednica podrobno predstavila koreografije i nošnje te zahvalila organizatorima što su mogli nastupiti u Šeljinu.

Nakon programa slijedila je zajednička večera, a potom je orkestar mladih učenika odsvirao pozna te hrvatske napjeve koje su i mladi i stari poznavali i u njima uživali. Druženje, tamburaška glazba, veseli ljudi, zabava – tako je izgledala ova prekrasna večer u Šeljinu.

Luca Gažić

Mala stranica

SVJETSKI DAN TELEVIZIJE - 21. studenoga

Generalna skupština Ujedinjenih naroda proglasila je 21. studenoga Svjetskim danom televizije u namjeri da potakne svjetske narode da programe usredotoče na mir i sigurnost. Televizija je telekomunikacijski sustav koji je po mnogima obilježio drugu polovicu 20. stoljeća. Za 70 godina postojanja, televizija je postala najutjecajnije glasila. Čak 80 posto kućanstava u svijetu svakodnevno gleda programe na takozvanome malom ekranu, koji s napretkom tehnike postaje sve veći. Do 18. godine, prosječno dijete na našim prostorima od gledanja u ekran provede više vremena samo spavajući. Za nas, Hrvate u Mađarskoj, od posebne je važnosti emisija Mađarske televizije na hrvatskom jeziku „Hrvatska kronika“. Hrvati u Mađarskoj imaju televizijske emisije od kolovoza 1978. godine, do 1991. godine su se obilježavali srpsko-hrvatski programi. Od 1992. pri Mađarskoj televiziji djeluje samostalno hrvatsko uredništvo, a od 1993. godine spojeno je s hrvatskim uredništvom radija i djeluju kao javni državni mediji pri MTVA (Fond za podupiranje medijskih usluga i upravljanje imovinom) u jednom uredništvu s 26-minutnom televizijskom emisijom.

U nedjelju se pali prva svijeća

Dana 27. studenoga, u prvu nedjelju poslije blagdana Krista Kralja, počinje crkveno vrijeme koje je poznato pod imenom došašće ili advent. To je razdoblje u crkvenoj liturgijskoj godini, vrijeme pripreme za blagdan Božića. Došašće počinje četiri nedjelje prije Božića i završava 24. prosinca na Badnjak. U došašću su svakog jutra zornice, puku omiljene rane mise, koje imaju pokornički značaj, jer valja ustati vrlo rano da se stigne u crkvu. Predstavljaju stoga neki oblik četverotjednoga trajnog odricanja od sna. Ove nedjelje palimo prvu svijeću na svom adventskom vijencu. Postavlja se na stol u vrijeme došašća kao simbol iščekivanja Božića. Adventski vijenac sa četiri svijeće simbolizira četiri nedjelje došašća, a u naše je krajeve došao pod utjecajem europske civilizacije i protestantizma. Kršćani su preuzeli ovu tradiciju, pa su se adventskim vijencem poslužili u duhovnoj pripremi za Božić, u očekivanju Krista, Svjetla svijeta koji će rastjerati tamu grijeha. Prema drugom vjerovanju, četiri svijeće u vijencu označuju četiri godišnja doba, odnosno četiri razdjelnice u ljudskoj povijesti: stvaranje, utjelovljenje, otkupljenje i svršetak.

Zadarski studenti 15. put u Serdahelu

U Hrvatskoj osnovnoj školi Katarine Zrinski posebno je veselo u tjednu kada na sate stižu mlade studentice sa Zadarskog sveučilišta, tako je bilo i ove godine dok su one u Serdahelu boravile od 13. do 20. studenoga. Tijekom 15 godina suradnje umalo tristo studenata bilo je u toj pomurskoj školi, a isto toliko djece ljetovalo je u prekrasnom Zadru. Ovogodišnje druženje sa studentima bilo je posebno znamenito, naime ovogodišnje obilježavanje Dana Hrvata priređeno je u pomurskoj regiji, u Kaniži, na kojem su i oni sudjelovali.

Koliko je važna komunikacija u učenju jezika, načisto su s time svi učitelji, nastavnici, a i mnogi drugi sudionici vrijedne suradnje, koji pomažu u tome da se suradnja održi i nastavlja za dobrobit pomurske djece, a i studenata. U očuvanju hrvatskoga jezika za našu zajednicu od posebnog je značenja učestala veza s matičnom domovinom, naime bez funkcije jezik se postupno gubi. Taj je problem

Prof. dr. Smiljana Zrilić održala je predavanje za serdahelske učitelje.

već uočljiv među mladim naraštajima naše hrvatske zajednice, upravo zbog toga su vrlo važni susreti s izvornim govornicima hrvatskoga jezika. Suradnja serdahelske osnovne škole započela je još 2002. zahvaljujući ondašnjemu prorektoru zadarske ustanove dr. Robertu Bacalji, profesorici dr. Smiljani Zrilić i Jolanki Tišler, tadašnjoj ravnateljici serdahelske škole. Da se suradnja održala do današnjih dana, potvrđuje da je potrebna.

Posebna je radost serdahelske djece kada stižu studenti s mnoštvom iznenađenja, na satima hrvatskoga jezika predstavljaju ljepotu Hrvatske, upoznaju ih s novim hrvatskim pjesmama, usvoje nove hrvatske izraze, a sedmi je razred najveseliji jer prema navadi njegovi će učenici moći tjedan dana ljetovati na moru. Tjedan gostovanja studenata ostvaruje se po uhdanome programu, studentice svaki dan održe sate u svim razredima, kako bi djeca imala mogućnost vježbanja hrvatskoga jezika, pripremaju se s mnogim nastavnim pomagalicama, zbog čega su sati još šarolikiji, zanimljiviji. Druženje se često nastavlja i u izvannastavnim aktivnostima. Pročelnica za izobrazbu učitelja i odgajatelja dr. Smiljana Zrilić, koja se već 15 godina zalaže za suradnju, pomaže serdahelskim nastavnicima i na stručnom polju, iz godine u godinu održa predavanje o nekom od aktualnih problema u odgoju i obrazovanju.

Ovogodišnja je tema njezina predavanja bila „Inkluzivni odgoj i obrazovanje učenika sa sniženim intelektualnim sposobnostima“. Bilo je riječi o tome kako integrirati djecu s takvim sposobnostima, koja su ona djeca koja trebaju poseban odgoj, kako stvoriti odgovarajuće uvjete za takve učenike. U okviru tjedna priređen je Dan Katarine Zrinski prigodom kojeg su položili

vijenac na spomenik. Po običaju, jedan su dan proveli u glavnome gradu Mađarske, posjetili Parlament i druge znamenitosti grada. Inače, osim razmjene studenata i učenika surađuju i nastavnici s profesorima, jednom u godini sastaju se ili u Serdahelu ili u Zadru, međusobno upoznaju svoj zavičaj, razgovaraju o aktualnim problemima sustava odgoja i obrazovanja i druženjem njeguju hrvatski jezik.

Iskustva studenata već 15 godina vrlo su dobra, iz godine u godinu rado se prijavljuju na praktične vježbe u Serdahel, a što ih iz godine u godinu najviše dojmi, to je gostoprimstvo domaćina i radost djece zbog njihova posjeta. Da bi se suradnja održala, u tome veliku ulogu imaju djelatnici obiju ustanova, a jednako tako i drugi partneri koji u pozadini osiguravaju sredstva za suradnju.

Ovogodišnje gostovanje studenata materijalno su podupirali: Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti, serdahelska Seoska samouprava, serdahelska, pustarska, mlinaračka i sumartonska Hrvatska samouprava.

beta

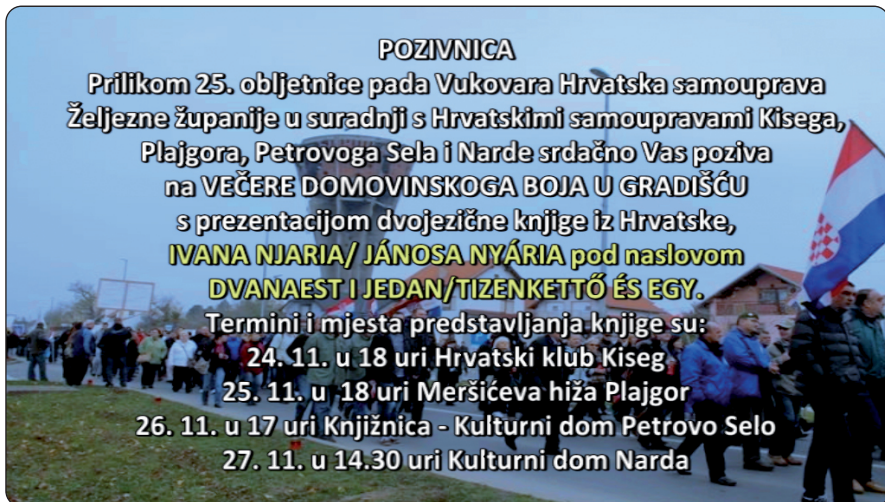
Studentice na Danu Katarine Zrinski

POZIVNICA

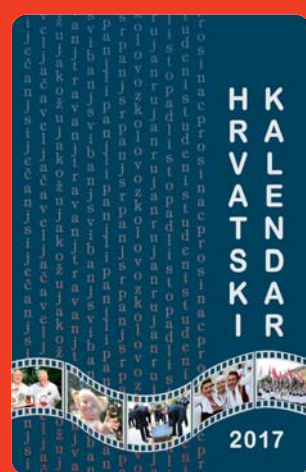
Prilikom 25. obljetnice pada Vukovara Hrvatska samouprava Željezne županije u suradnji s Hrvatskimi samoupravama Kisega, Plajgora, Petrovoga Sela i Narde srdačno Vas poziva na VEČERE DOMOVINSKOGA BOJA U GRADIŠĆU s prezentacijom dvojezične knjige iz Hrvatske, **IVANA NJARIA/ JÁNOSA NYÁRIA pod naslovom DVANAEST I JEDAN/TIZENKETTŐ ÉS EGY.**

Termini i mjesta predstavljanja knjige su:

- 24. 11. u 18 uri Hrvatski klub Kiseg
- 25. 11. u 18 uri Mersičeva hiža Plajgor
- 26. 11. u 17 uri Knjižnica - Kulturni dom Petrovo Selo
- 27. 11. u 14.30 uri Kulturni dom Narda

Iz tiska je izašao Hrvatski kalendar 2017, na 240 stranica u boji. Po cijeni od tisuću forinta može se naručiti u izdavačkoj kući Croatica: 1065 Budapest, Nagymező u. 68; tel/fax: 269 2811; email: croatica@croatica.hu.

ŠIKLOŠ – Od ove školske godine mjesna osnovna škola njeguje prijateljski odnos s donjomiholjačkom Osnovnom školom Augusta Harambašića. Prvi je zajednički program bilo ugošćenje 16 tamošnjih učenika i tri učitelja. U okviru programa učenici školske škole na hrvatskom jeziku predstavili su znamenitosti škole i grada. Slijedili su razni zanimljivi zadatci u tvrđavi na engleskom jeziku.

ERČIN – Hrvatska samouprava toga grada i Racki klub pozivaju sve zainteresirane na redovitu božićnu proslavu, 17. prosinca, u 15 sati. U programu sudjeluju: Pjevački zbor Jorgovani, Plesna skupina Zorica, učenici polaznici vjeronauka mjesne katoličke crkve i srpska djeca iz Bate, te medinske plesne skupine. Potom slijedi neizostavna domaća juha od graha, a zatim ples.

POZIVNICA

Hrvatska samouprava sela Katolja srdačno Vas poziva na svoju priredbu povodom Svete Kate, dana zaštitnice našega sela. Program će biti u subotu, 26. studenoga 2016., s početkom u 15 sati. Ovaj se običaj održava već godinama.

Program

- u 15 sati: Svečana sveta misa na hrvatskom jeziku, predvodi je vlč. Ágoston Darnai, pjeva Zbor Augusta Šenoe
- u 17 sati: folklorni program, nastupaju: salantski KUD, birjanska kulturna skupina, Pjevački zbor Augusta Šenoe
- u 19 sati: večera za goste
- u 21 sat: bal, svira Orkestar Poklade.

Srdačno Vas očekujemo!

Pozivnica

Hrvatska narodnosna samouprava XII. okruga srdačno Vas poziva na javnu tribinu i na Hrvatsku večer, koje će se u duhu božićne radosti prirediti u subotu, 10. prosinca 2016. godine, u vijećnici gradske četvrti „Hegyvidék“ (Budimpešta XII., Böszörményi út 23 – 25). Program: od 17 sati javna tribina, od 18 sati Hrvatska večer. Sudjeluju petrovošelski Ženski pjevački zbor „Ljubičica“, Igrokazačko društvo toga naselja i HKD „Gradišće“ uza svoj tamburaški sastav. Nakon službenog izvješća te kulturnog programa očekujemo sve Hrvate diljem Budimpešte uz prijatelje iz Gradišća na domjenak uz laganu svirku i druženje. Veselimo se Vašem dolasku.

HRVATSKA VEČER

HORVÁT EST

HRVATSKI ŽIDAN

HORVÁTZSIDÁNY

KULTURNI DOM

26.11.2016. - 18:00

NASTUPAJU:

- KUD BERETINEC (HRVATSKA)
- MALA DICA IZ ČUVARNICE
- ŠKOLARI
- MLADI TANČOŠI
- PJEVAČKI ZBOR PERUŠKA MARIJA
- JAČKARICE STARAČKOGA DOMA
- PLESNA GRUPA ČAKAVCI

FELLÉPNEK:

- KUD BERETINEC (HORVÁTORSZÁG)
- ÓVODÁS GYEREKEK
- ISKOLÁSOK
- KIS TÁNCOSOK
- PÉRUSKA MÁRIA ÉNEKKAR
- IDŐSEK OTTHONA ÉNEKKARA
- ČAKAVCI TÁNCSCSOPORT

Svakoga srdačno čekamo!
Mindenkit szeretettel várunk!

21:00 - BAL:

ADVENT

KÓPHÁZA - KOLJNOF
HODOČASNO MJESTO ČRNE MADONE
FEKETE MADONNA BÜCSÚJÁRÓ HELYE

18:00

26. 11. 2016.
KOLJNOF (H)

03. 12. 2016.
SOPRONKÖVESD (H)

10. 12. 2016.
HRVATSKI ŽIDAN (H)

17. 12. 2016.
GRAČANI (HR)

szerkesztő / organizátor:
Művelődési - Központok Hálójának
Društva Hrvatske - Hrvatski Egységek

www.mladik.hu
www.hrvati.hu
www.avemaria.hu

támogatók / partnerai:
Központi Hírrel Kommunikációs Osztályvezető - Hrvatska samouprava Kópháza
Központi Hírrel Kommunikációs Osztályvezető - Hrvatska samouprava Kópháza

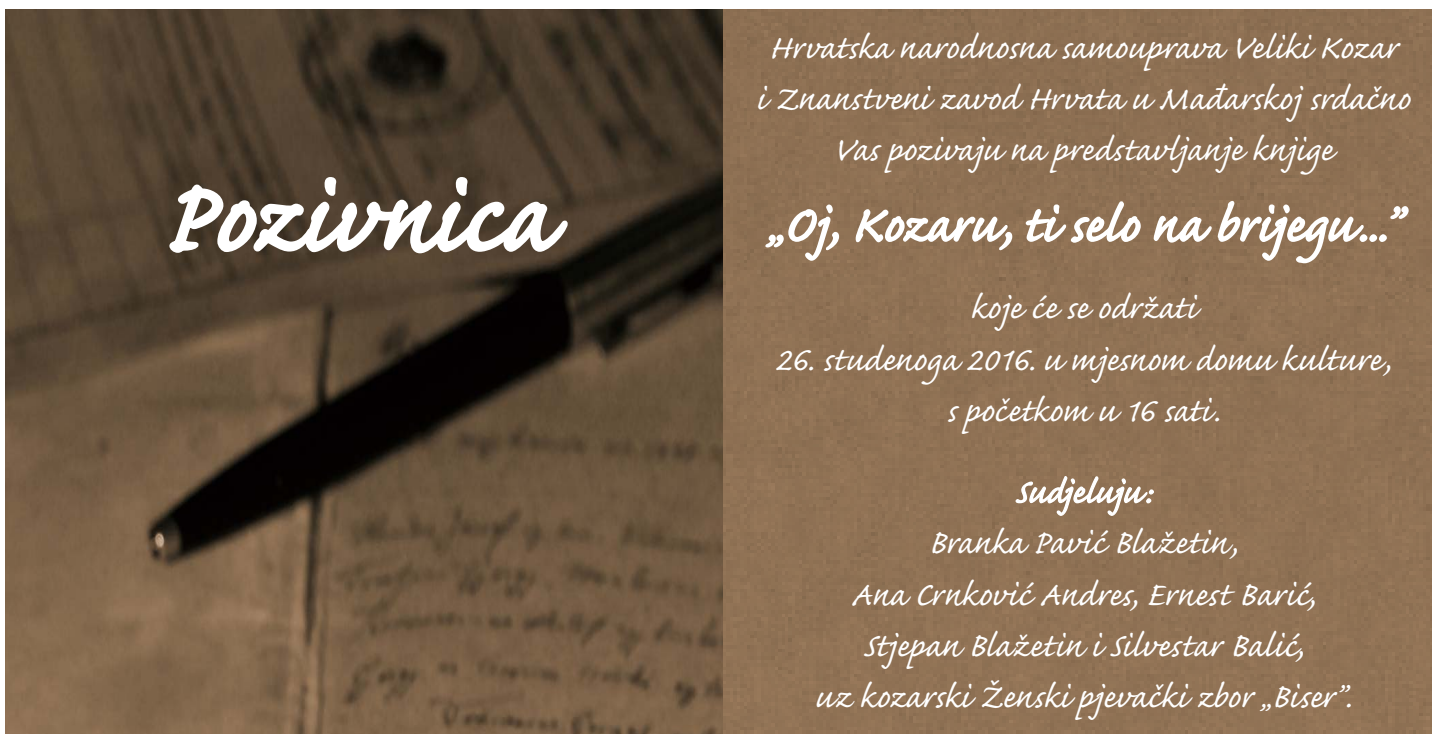
KEČKEMET – Tamošnja Hrvatska samouprava 3. prosinca ove godine, s početkom u 18 sati priređuje već tradicionalnu Hrvatsku večer na kojoj će nastupiti KUD „Ladislav Matušek“ iz Kujinja. Nakon program i zajedničke večere za dobro raspoloženje će se pobrinuti kukinjski orkestar. Priredba će se upriličiti u gostionici Reformatškog kolegija (Trg pijarista 3). Prijava gostiju na telefonu 06-20/ 418 8333.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava Novoga Budima 3. prosinca 2016. (subota) u 15 sati održava javnu tribinu u Galeriji Hadik Kávéház (1111 Budimpešta, Bartókova 36). Dana 4. prosinca 2016. (nedjelja) u 17 sati priređuje misu u budimskoj crkvi Rane sv. Franje (Szent Ferenc sebei templom, I. okrug Fő utca 43) koju će služiti trogirski svećenik, don Dražen Balić. Za vrijeme mise pjevat će Mješoviti katedralni zbor sv. Lovre iz Trogira. Zatim slijedi program učenika Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma, a povodom blagdana sv. Nikole djecu čeka iznenađenje. Sveti Nikola već priprema darove Hrvatske samouprave grada Budimpešte.

STARI GRAD – Mjesna Hrvatska samouprava Vas srdačno poziva na adventski svečani sastanak 3. decembra, u subotu, početo od 15.30 uri u mošonski Društveni dom „Bijeli konj“ (Rislin). U programu nastupaju: dica iz čuvarnice Bizonje, jačkarni zbor Mali Dunaj, Bizonjski tamburaši, KUD „Konoplje“, Trzalica-tamburaši starogradske Hrvatske samouprave, Muško jačkarno društvo iz Hrvatskoga Jandrofa, starogradske hrvatske zbor.

PETROVO SELO – Ženski zbor „Ljubičica“ Vas srdačno poziva na adventski koncert 27. novembra, u nedilju otpodne u 14.30 uri, u petrovskom kulturnom domu. Nastupaju: Mišoviti zbor „Rozmarin“ iz Gornjega Četara, Zbor „Sv. Cecilija“ iz Sambotela, Ženski zbor „Ljubičica“ i tamburaški sastav.

GRADIŠĆE – Kako je rekao predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Vince Hergović, pred kratkim je zasjedalo predsjedništvo Društva i u kratki crta je bilo rič o programi ovoga i dojučega ljeta. Izglasano je uz ostalo da će se od ovoga ljeta početo ponovo organizirati adventski koncert, svenek na prvoj nedilji došašća, jedno ljetu u Željeznoj, drugo ljetu u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji. Svi člani su za to da se i dalje održavaju hrvatski bali u varoši i seli, a za protuliće je predloženo priredjenje Kulturnoga festivala (Koljnof ali Petrovo Selo), uprav tako kot i Ljetni festival. U majušju je predviđeno skupno shodišće Gradišćanskih Hrvatov u Slovačku, jer do augustuša boravi u Hrvatskom Jandrofu statua Putujuće Celjanske Marije. Dojduće ljetu će biti važno za DGHU, jer u našoj regiji, u Starom Gradu se održava i Državni dan Hrvatov, a Gradišćanski Hrvati su zaduženi sastaviti program. U adventu 2017. ljeta pod glavnom organizacijom DGHU-a u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji će se prirediti adventski koncert.

Pozivnica

*Hrvatska narodnosna samouprava Veliki Kozar
i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj srdačno
Vas pozivaju na predstavljanje knjige*

„Oj, Kozaru, ti selo na brijegu...“

koje će se održati

**26. studenoga 2016. u mjesnom domu kulture,
s početkom u 16 sati.**

Sudjeluju:

*Branka Pavić Blažetin,
Ana Crnković Andres, Ernest Barić,
Stjepan Blažetin i Silvestar Balić,
uz kozarski Ženski pjevački zbor „Biser“.*